

**Belgisch Instituut voor postdiensten en
telecommunicatie**

6 april 2004

**Besluit van de Raad van het BIPT met betrekking
tot de publicatie van de gescheiden financiële rapportage van
Belgacom voor de jaren 2000 - 2001**

Inhoudstafel

1. VOORWERP	3
2. RECHTSBASIS	3
3. RETROACTA EN STANDPUNT VAN BELGACOM.....	6
4. ANALYSE VAN HET BIPT EN MOTIVERING	12
5. BESLUIT	18

1. Voorwerp

Dit besluit heeft tot doel de concrete verplichtingen van Belgacom NV van publiek recht (hierna: “Belgacom”) vast te leggen inzake de publicatie van de gescheiden financiële rapportage voor de jaren 2000 en 2001.

2. Rechtsbasis

In overeenstemming met artikel 109 § 1 van de wet van 21 maart 1991 heeft elke organisatie met een sterke positie op de betrokken markt de verplichting haar boekhouding zo te organiseren dat de exploitatieresultaten voortvloeiend uit de verschillende telecommunicatiediensten waar zij een sterke positie op de betrokken markt heeft, gescheiden blijven van die voortvloeiend uit andere telecommunicatiediensten.

Dit artikel is voor de jaren 2000 en 2001 van toepassing op Belgacom aangezien Belgacom voor deze jaren werd aangeduid als organisatie met een sterke positie op de markt van de spraaktelefonie, de huurlijnen en de vaste openbare telefoonnetwerken.

De controle van deze boekhoudkundige verplichting komt overeenkomstig § 2 van het artikel 109 van de wet van 21 maart 1991 toe aan het Instituut. Het Instituut is krachtens dit artikel namelijk belast met de controle van de naleving van de boekhoudkundige principes die zijn vastgesteld in het KB van 4 oktober 1999 betreffende sommige boekhoudkundige beginselen die van toepassing zijn op organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt. Jaarlijks dient het Instituut hierover een conformiteitsverklaring te publiceren.

De organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt zijn van hun kant verplicht tot publicatie van informatie over de gescheiden boekhoudingen. Deze verplichting vloeit voort uit het KB van 4 oktober 99 . Artikel 2 § 5 van dit KB stelt namelijk dat de organisaties die gescheiden boekhoudingen moeten voeren, een winst-en verliesrekening, alsook het vast kapitaal voor de verschillende investeringen moeten verstrekken.

Dit artikel is de omzetting in Belgisch recht van artikel 8, paragraaf 4, tweede alinea, van de Richtlijn 97/33/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 1997 inzake interconnectie op telecommunicatiegebied, wat betreft de waarborging van de universele dienst en van de interoperabiliteit door toepassing van de beginselen van Open Network Provision (ONP) (hierna ook: “de Interconnectierichtlijn”) dat bepaalt dat de financiële verslagleggingen en gescheiden boekhoudingen van organisaties met een aanmerkelijke marktmacht (hierna ook: “SMP operatoren”) die openbare telecommunicatienetwerken of algemeen beschikbare telecommunicatiediensten verstrekken moeten opgesteld worden en gepubliceerd moeten worden.

De aard van de informatie die moet worden verstrekt in de context van de gescheiden boekhouding is opgenomen in artikel 8 van de Interconnectierichtlijn. Krachtens paragraaf 2 van dit artikel dienen SMP operatoren gescheiden boekhoudingen te voeren voor enerzijds de met interconnectie verband houdende activiteiten en anderzijds andere activiteiten, teneinde alle kosten en inkomsten met de daarvoor gebruikte berekeningsgrondslag en de gedetailleerde toewijzingsmethoden, aan te geven die verband houden met hun interconnectieactiviteit, met inbegrip van een puntsgewijs overzicht van de vaste activa en de structurele kosten. Paragraaf 3 voegt hieraan toe dat SMP operatoren hun NRA's tot het vereiste niveau van gedetailleerdheid moeten voorzien van financiële informatie.

Dit niveau van detail wordt verder gepreciseerd in de Aanbeveling van de Europese Commissie van 8 april 1998 inzake interconnectie in een geliberaliseerde telecommunicatiemarkt (Deel 2 – Scheiding van boekhoudingen en kostenberekeningen). Overeenkomstig punt 7.5 van de Richtsnoeren voor de invoering van gescheiden boekhoudingen (hierna ook: "de Richtsnoeren"), aangehecht aan deze Aanbeveling, moet eveneens de volgende informatie worden verstrekt als onderdeel van de gescheiden boekhouding :

- een verklaring inzake de bij de opstelling van de boekhouding gehanteerde boekhoudkundige grondslagen
- informatie over de wijze waarop de gescheiden boekhoudingen zijn gerelateerd aan de statutaire boekhoudingen van de exploitant.
- een matrix die een samenvatting geeft van de totale interne verrekeningen tussen verschillende boekhoudingen. Deze matrix moet duidelijkheid verschaffen over de totale kosten die bijvoorbeeld door het kernnetwerk in rekening zijn gebracht aan "retail" en zal worden gebruikt voor het relateren van de gescheiden boekhoudingen aan de statutaire boekhoudingen.
- informatie over de gehanteerde kostentoewijzingsmethoden voor het samenstellen van gescheiden boekhoudingen. Deze moeten zo gedetailleerd zijn dat de relatie tussen de kosten en interconnectieprijsen duidelijk wordt. Deze verplichting geldt evenzeer voor iedere dienst die aan kostengeoriënteerdheid is onderworpen (spraaktelefonie , ontbundeling van de local loop).
- een verklaring waarin de gemiddelde kosten van netwerkcomponenten worden weergegeven.
- in lidstaten waar voor de financiering van universeledienstverplichtingen van kracht zijn, een toelichting waaruit blijkt dat er geen sprake is van onderscheid tussen aan exploitanten in rekening gebrachte kosten en (impliciet) intern in rekening gebrachte kosten.

Op nationaal niveau kan inzake de inhoud van de gescheiden boekhouding die publiek moet worden gemaakt ook worden verwezen naar artikel 2 § 6 van het KB van 4/10/99 dat luidt als volgt : *“het Instituut stelt aan iedereen die een rechtmatig belang laat blijken de informatie aangaande de boekhoudkundige systemen van de organisaties met een sterke positie op de markt van vaste openbare telecommunicatienetwerken ter beschikking”*.

“Informatie aangaande de boekhoudkundige systemen” dient daarbij te worden verstaan conform de interpretatie in de Interconnectierichtlijn en in de Richtsnoeren die hierboven werd uiteengezet.

Inzake de openbaarheid van de informatie van de gescheiden boekhouding stelt de Interconnectierichtlijn in artikel 8 paragraaf 3 dat de nationale regelgevende instanties de informatie van de gescheiden boekhoudingen mogen publiceren in zoverre zulks tot een open, door concurrentie gekenmerkte markt bijdraagt, mits met het aspect van de commerciële vertrouwelijkheid rekening wordt gehouden. De Aanbeveling van de Europese Commissie verplicht de NRA's om de publicatie van zoveel mogelijk van deze informatie aan te moedigen¹. Informatie waarvan is aangetoond dat deze commercieel vertrouwelijk is mag niet worden gepubliceerd.

¹ Punt 7.6 van de Richtsnoeren voor de invoering van de gescheiden boekhouding, als bijlage bij de Aanbeveling van de Europese Commissie van 8 april 1998, *P.B.*, Nr. L 141 van 13.5.1998, p. 26.

3. Retroacta en standpunt van Belgacom

1. Op grond van de wettelijke en reglementaire verplichtingen waaraan Belgacom is onderworpen enerzijds en in het kader van de vertrouwelijkheidsregels die het Instituut met artikel 120 van 21 maart 1991 verplicht was te respecteren anderzijds, werd Belgacom per brief van 27 februari 2003 door het Instituut verzocht haar positie kenbaar te maken over :
 - de delen van het rapport “Belgacom Regulatory Accounts 2000” en “Belgacom Regulatory Accounts 2001” die als vertrouwelijk dienden te worden beschouwd en de redenen hiervoor
 - de modaliteiten voor de ter beschikking stelling
 - de personen die een rechtmatig belang hebben om de informatie te ontvangen.

Een antwoord werd verwacht tegen 12 maart 2003.

2. De inhoud van de brief van 27/02/2003 van het BIPT werd tijdens een meeting BIPT – Bureau van Dijk ²- Belgacom van 18 maart 2003 besproken. Het PV van de vergadering legt de overeengekomen vorm en inhoud van de publicatie van de gescheiden rekeningen vast. De tekst van de PV wordt hierna letterlijk hernomen :

”1. Contenu des publications relatives aux exercices de séparation comptable 2000 et 2001 sur le site de Belgacom

”L’IBPT/BvD et Belgacom ont convenu des points à traiter dans la publication ‘séparation comptable’ sur le site de Belgacom pour les années 2000 et 2001. Ces points sont les suivants :

1. *Organigramme de Belgacom . Cet organigramme peut être repris de la description du modèle top-down 2000*
2. *Définition des activités pour lesquels BGC est tenu de réaliser des comptes séparés. Belgacom peut se baser sur la définition donnée au point 2. du rapport ‘Regulatory accounts 2000’ à condition d’y apporter les modifications suivantes :
nouvelle définition de la branche d’activité ‘accès local’ afin d’y considérer les coûts de maintenance
description des services autres que la téléphonie vocale, les lignes louées et l’interconnexion et couverts par les quatre branches d’activités. Le travail consiste à allouer chacun des services mentionnés à la table 0 du modèle de séparation comptable dans une des quatre branches d’activités.*
3. *Rapprochement des comptes séparés et de la comptabilité légale. Ce point se basera sur le point 7.1. du rapport ‘Regulatory accounts 2000’*

² Firma, gespecialiseerd in bedrijfsbeheer, optredend als management consultant ten behoeve van het BIPT.

4. *Description succincte des principes et méthodologies utilisés pour réaliser la séparation comptable. En référence à la recommandation européenne C (98) 960, ceci revient à décrire :*

les règles comptables utilisées pour l'élaboration des comptes

la base sur laquelle les coûts non imputables ont été ventilés entre les différents comptes

les méthodes d'imputation des coûts utilisées pour dresser les comptes séparés. Ces informations doivent être suffisamment détaillées pour permettre d'établir clairement la relation entre les coûts et les redevances d'interconnexion.

Belgacom se basera sur la description donnée aux points 7, 8 et 9 du rapport 'Regulatory accounts 2000', compte tenu de l'information considérée comme non confidentielle et présentée au point 2 ci-après.

En particulier, Belgacom expliquera le traitement des coûts spécifiques d'interconnexion, des management costs, y compris les coûts PBS et PTS.

5. *Méthode de valorisation des actifs : HCA. Pour 2000, Belgacom mentionnera l'évolution prévue pour 2001, à savoir valorisation de certains actifs en CCA, avec mention des actifs concernés par la réévaluation.*
6. *Méthodologie utilisée pour la rémunération du capital et valeur du WACC. Cette méthodologie peut être reprise de la description du modèle top-down, en mentionnant qu'il s'agit du modèle pour le Brio 2002 et en indiquant que la même valeur moyenne du WACC a été considérée pour tous les services.*
7. *Présentation des comptes de résultats pour les 4 blocs d'activités, selon le modèle proposé par la Commission. Au sein des 4 branches d'activités, des comptes de résultats doivent apparaître pour les services d'interconnexion, de téléphonie vocale et des lignes louées.*
8. *Présentation d'une matrice des transferts, synthétisant les redevances de transfert totales entre les différents comptes. Ici aussi, cette matrice doit tenir compte de la modification apportée à la définition de l'accès local et présenter les transferts 'complets' de la branche d'activité 'accès local' vers 'vente au détail'.*
9. *Présentation des coûts unitaires des composants du réseau. Ces coûts unitaires sont en BEF/(routing factors*erlangs) en 2000 et en Euros/min en 2001.*

L'ensemble de ces points seront également listés sur le site de l'IBPT et un lien vers le site de Belgacom permettra d'accéder à la description complète.

En outre, L'IBPT prévoit de publier sur son site :

10. *Une définition du rôle de Belgacom, de l'IBPT et son consultant et de l'auditeur financier afin de réaliser/vérifier la séparation comptable*
11. *L'attestation de conformité des tarifs de Belgacom pour la téléphonie vocale pour les années 2000 et 2001.*

2. Modifications à apporter au rapport regulatory accounts 2000

Afin d'être cohérent avec l'information retenue pour publication, Belgacom doit apporter les modifications suivantes à son rapport 'Regulatory accounts 2000' :

Point 2. Format of Belgacom SA Separate Accounts

- *modification de la définition de la branche d'activité 'accès local'. Cette définition doit aussi être modifiée aux autres endroits du rapport où elle est reprise (notamment au point 7.IX.)*
- *intégration de la liste des services couverts par les quatre branches d'activités. La liste à considérer est celle donnée pour les recettes au tableau 0 du modèle de séparation comptable*

Point 3. Principles and methodologies used for setting up the separate accounts. Un bloc avec les 'directly attributable costs' doit être ajouté au schéma présenté sur cette page.

Point 4. Independent audit

Mention, au sous point 3, que les 'network services' font référence aux blocs ONP.

Point 5. Belgacom SA Separate Accounts 2000 and statement of responsibility

- *modification de l'intitulé de recettes 'turnover from retail business' en 'turnover from retail and other businesses' pour les comptes de résultats globaux des quatre branches qu'activités et les comptes de résultats de la branche d'activité 'réseau général'.*
- *pour les tableaux globaux, ajout d'une note expliquant les coûts couverts par l'intitulé 'ABC costs'. Cette note revient à reprendre la note (7) mentionnée pour les comptes de résultats de chaque branche d'activité*
- *pour les tableaux globaux, ajout d'une note sous le tableau indiquant qu'une partie des ABC costs de l'activité 'vente au détail' concerne la branche d'activité 'accès local' et que le montant indiqué est donc surestimé: identification des coûts et des montants concernés et calcul des ABC costs relatifs à l'accès local. En parallèle, indication que les coûts transférés de la branche d'activité 'accès local' vers la branche d'activité 'vente au détail' sont sous-estimés car une partie des coûts de l'accès local sont directement alloués vers les services retail. Partout où cette remarque est d'application, Belgacom renverra vers cette note. Ceci concerne a priori les comptes de résultats de la branche d'activité 'accès local', les comptes de résultats de la branche d'activité 'vente au détail' et la matrice des transferts.*

Point 7. Process used to develop the Separate Accounts, sous-point IX.

Ajout d'un tableau présentant les coûts unitaires des composants du réseau

3. Contenu du rapport regulatory accounts 2000 de Belgacom considéré comme non confidentiel -

L'IBPT/BvD et Belgacom ont parcouru ensemble chaque page du rapport 'Regulatory accounts 2000'. Les éléments du rapport considérés comme non confidentiels sont les suivants :

- 1. Introduction : tout le texte*
 - 2. Format of Belgacom SA Separate Accounts : tout le texte, y compris les modifications encore à apporter (voir plus haut)*
 - 3. Principles and methodologies used for setting up the separate accounts : tout le texte, y compris les modifications encore à apporter (voir plus haut)*
 - 4. Independent audit : tout le texte, y compris les modifications encore à apporter (voir plus haut)*
 - 5. Belgacom SA Separate Accounts 2000 and statement of responsibility. Etant donné que ces tableaux correspondent à ce qui est demandé par la recommandation européenne C(98)960, ils sont considérés comme non confidentiels, y compris les modifications encore à apporter (voir plus haut)*
 - 6. Explanatory notes : l'aspect confidentiel de ces notes n'a pas été traité en réunion. L'avis de l'IBPT est que l'ensemble du texte est non confidentiel, sauf pour la note (5) où les chiffres sont confidentiels.*
 - 7. Process used to develop the separate accounts: l'ensemble du texte est non confidentiel, à l'exception des chiffres faisant référence aux coûts mentionnés dans les tables et des pourcentages d'allocation des coûts. La nature des coûts et des processus mentionnés au sous-point VI. Breakdown ABC cost, la liste des blocs ONP au sous-point VIII, la liste des blocs ONP alloués à la branche d'activité 'accès local' et à la branche d'activité 'réseau général' et la table IXd Usage factors Network layers and Erlang sont considérées comme non confidentiels. Le tableau donnant le coût unitaire des composants du réseau, encore à ajouter dans le rapport, sera également non confidentiel. Enfin, Belgacom résumera en un texte plus global et non confidentiel, l'allocation des coûts primaires et de management présentée au sous-point XI. Allocation of primary and management costs to product groups.*
 - 8. Complementary information on Belgacom's 'Building Block Costing' methodology : tout le texte*
 - 9. Complementary information on Belgacom's 'Activity Based Costing' methodology : tout le texte"*
3. Op 27 maart 2003 ontvangt het BIPT van Belgacom een brief (die verkeerdelijk 2002 als jaar vermeldt) waarin Belgacom de consensus bereikt tijdens de meeting van 18 maart 2003 bevestigt.
- Deze consensus is af te leiden uit de volgende paragraaf die letterlijk wordt weergegeven :
" tenslotte willen we u tevens meedelen dat eind april de voor publicatie geschikte versies van de rapporten betreffende de gescheiden rekeningen voor de jaren 2000 en 2001 op de website van Belgacom zullen worden gepubliceerd. De vorm en de inhoud van de betreffende versies werden tijdens de hoger vermelde vergadering (in casu deze van 18/03/2003) met het Instituut en zijn consulent besproken en vastgelegd".

4. Per brief van 11/02/2004 stelt het Instituut vast dat de voor publicatie geschikte versies van de rapporten betreffende de gescheiden rekeningen voor de jaren 2000-2001 nog steeds niet op de website van Belgacom zijn gepubliceerd. Belgacom wordt verzocht de toestand te regulariseren binnen de 10 dagen na ontvangst van de brief van het BIPT.
5. Per brief van 12/02/2004 laat Belgacom weten dat zij niet akkoord gaat met het niveau van detail dat door het Instituut wordt opgelegd.
De onderliggende motivering steunt op 2 elementen :

5.1. de disproportionele verhouding tussen de publicatie van de gescheiden rekeningen en de vergroting van de transparantie die door het regelgevende kader wordt aangemoedigd. Enkel de publicatie van de methodologie is relevant, zoals het geval is bij de publicatie met betrekking tot de interconnectietarieven.

5.2. de vergelijkende studie in verband met de publicatie van het cijfermateriaal die op 11/08/2003 per brief aan het BIPT werd overgemaakt. Deze studie toont volgens Belgacom aan dat hun standpunt wordt gesteund door de praktijk in de meerderheid van de landen van de Europese Unie.

6. De brief van 12/02/2004 wordt door het Instituut schriftelijk beantwoord op 20/02/2004. De motivaties van Belgacom worden beiden door het Instituut weerlegd:

6.1. de publicatie in de context van de gescheiden boekhouding kan, conform artikel 8.3 van de Interconnectierichtlijn 97/33/EG betrekking hebben op een meer gedetailleerd niveau van financiële informatie dan vereist onder artikel 7.5 van de Interconnectierichtlijn.

6.2. de vergelijkende studie vormt geen aanvaardbaar argument aangezien deze studie ook leert dat bepaalde landen de publicatie juist wel beschouwen als een verantwoord middel om de transparantie te vergroten. Er werd daarbij uitdrukkelijk verwezen naar de situatie in het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waaraan toegevoegd werd dat het in het dossier van de gescheiden boekhouding zin heeft om te verwijzen naar Ierland en het Verenigd Koninkrijk omdat deze landen op p. 40 van het 8ste implementatierapport van de Europese Commissie vermeld worden als maatstaf inzake de concrete tenuitvoerlegging van de Europese verplichtingen inzake gescheiden boekhouding.

7. Belgacom reageert op 1/03/2004 schriftelijk op de hiervoor vermelde brief. Twee nieuwe motivaties worden daarin uiteengezet:

7.1. Er wordt verwezen naar artikel 109 van de wet van 21 maart 1991 dat het volgende stelt : *“de Koning legt op advies van het Instituut, de boekhoudkundige principes vast die de leverancier van de dienst moet toepassen. In dat kader verstrekt deze aan het Instituut of zijn gevolmachtigden alle noodzakelijke inlichtingen. De vertrouwelijkheid van die inlichtingen wordt door het Instituut gegarandeerd.”* Op grond van dit artikel, in het bijzonder op grond van de verplichting tot het respecteren van de vertrouwelijkheid van de inlichtingen die door het Instituut zijn vereist, is het het Instituut niet toegestaan om het geheel van de gescheiden rekeningen te publiceren.

7.2. De tweede motivatie van Belgacom steunt op het niet respecteren door het Instituut van de verschillende stappen in het chronologische proces van de gescheiden boekhouding. De stappen 1 tot 4 van het hieronder weergegeven proces zouden namelijk niet gerealiseerd zijn :

- 1) Definitie door het Instituut van een methodologie die geschikt is voor het vervullen van de verplichting van gescheiden boekhouding (artikel 2 § 5 van het KB van 4 oktober 1999)
- 2) Implementatie door Belgacom van de methodologie uitgewerkt onder 1)
- 3) Verificatie van de methodologie door het Instituut en/of een onafhankelijk orgaan dat goedgekeurd is door het BIPT
- 4) Publicatie van een conformiteitscertificaat door het BIPT (artikel 109 van de wet van 21 maart 1991)
- 5) Publicatie van een winst-en verliesrekening alsook het vast kapitaal van de verschillende investeringen. De valorisatie van interne verrekeningen van de ene bedrijfsactiviteit bij de andere, worden duidelijk aangegeven volgens de regels bepaald door het Instituut (artikel 2 § 5 van het KB van 4 oktober 1999).
- 6) Ter beschikking stelling van informatie aangaande de boekhoudkundige systemen aan personen die een rechtmatig belang laten blijken (artikel 2 § 6 van het KB van 4 oktober 1999)

4. Analyse van het BIPT en motivering

4.1. Betreffende de vertrouwelijkheid

4.1.1. Algemeen

Het BIPT stelt vast dat, toen artikel 120 van de wet van 21 maart 1991 nog in voege was (met name vóór 23 april 2003, de datum van de publicatie van de mededeling in het Belgisch Staatsblad van de benoeming van de leden van de Raad van het BIPT door de koninklijke besluiten van 7 april 2003³), Belgacom in haar brief van 27 maart 2003 zijn instemming heeft betuigd met het publiceren van een publieke versie van het rapport voor gescheiden rekeningen betreffende de jaren 2000 en 2001.

Thans bepaalt artikel 23, §3, van de wet van 17 januari 2003 het volgende:

“§ 3. Het instituut draagt zorg voor het bewaren van de vertrouwelijkheid van de gegevens die door bedrijven worden verstrekt en die door het bedrijf als vertrouwelijke ondernemings- en fabricagegegevens worden beschouwd in de zin van artikel 6, § 1, 7°, van de wet van 11 april 1994, betreffende de openbaarheid van bestuur.”

Het BIPT stelt eveneens vast dat Belgacom thans voor de eerste maal artikel 109, §2, van de wet van 21 maart 1991 inroept om aan te voeren dat *“l’Institut ne peut demander à Belgacom de publier l’intégralité des ses comptes”*

4.1.2. Aangaande artikel 109, §2, van de wet van 21 maart 1991

Het BIPT is van oordeel dat Belgacom artikel 109, §2, van de wet van 21 maart 1991 ten onrechte inroept.

Vooreerst merkt het Instituut op dat het Belgacom niet vraagt om het geheel van haar rekeningen te publiceren.

De publicatie is immers beperkt tot de publieke versie van het document “Belgacom SA regulatory accounts 2002” waarover een akkoord tussen de partijen is bereikt op de vergadering van 18 maart 2003. De inhoud van deze publieke versie is weergegeven in hoofdstuk 3 punt 2 van dit besluit.

Met deze publieke versie wordt tegemoet gekomen aan artikel 2§6 van het KB van 4 oktober 1999 dat stelt dat aan iedereen die een rechtmatig belang laat blijken de informatie aangaande de boekhoudkundige systemen van de operatoren met een sterke positie op de markt van de vaste openbare telecommunicatienetwerken ter beschikking moet worden gesteld. Conform de PIB’s binnen IRG behoren tot deze categorie van personen met een rechtmatig belang zowel

³ Deze publicatie impliceert, overeenkomstig artikel 44, alinea 1, van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector, de inwerkingtreding van de artikelen 41, 16° en 23, §3, van de wet van 17 januari 2003, tengevolge waarvan artikel 120 van de wet van 21 maart 1991 wordt vervangen door artikel 23, 3, van de wet van 17 januari 2003.

de concurrenten, de investeerders als de consumenten⁴.

In die omstandigheden dient gepreciseerd te worden dat de vertrouwelijkheid van de inlichtingen die in het geding is in het kader van artikel 109, §2, betrekking heeft op de (interne) boekhoudkundige documenten van Belgacom maar dat dit artikel niet kan ingeroepen worden ten aanzien van de op basis van dergelijke documenten opgemaakte (publieke) versie van het rapport voor gescheiden rekeningen, waarvan de winst- en verliesrekening, de beschrijving van het vast kapitaal van de verschillende investeringen en de valorisatie van de interne verrekeningen, overeenkomstig artikel 2, §5 en 6 van het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 én het proces verbaal van de vergadering tussen het BIPT – Bureau van Dijk en Belgacom van 18 maart 2003, integraal deel uitmaakt.

Een dergelijke lezing van artikel 109, §2, wordt overigens bevestigd door de parlementaire voorbereiding van de wet van 20 december 1995 houdende fiscale, financiële en diverse bepalingen, die stelt “*Alle inlichtingen betekent dat de commissarissen-revisoren mogen ondervraagd worden en dat het BIPT zich in het bijzonder boekhoudkundige documenten mag laten overleggen.*” (Parl. St., Kamer, 1995-1996, nr. 208/1, p. 40-41).

In alle redelijkheid kan hieruit niet afgeleid worden dat de wetgever, tegen de algemene principes van de Interconnectierichtlijn en de Aanbeveling van de Europese Commissie in, de bedoeling heeft gehad om de publicatie van de winst- en verliesrekening, de beschrijving van het vast kapitaal van de verschillende investeringen en de valorisatie van de interne verrekeningen van de SMP operator onderworpen aan de plicht tot het voeren van gescheiden rekeningen, onmogelijk te maken.

Tot slot merkt het Instituut op dat Belgacom de publicatie van de winst- en verliesrekening, de beschrijving van het vast kapitaal van de verschillende investeringen en de valorisatie van de interne verrekeningen *op zich* niet betwist (zie stap 5 hierboven beschreven), alleen wenst Belgacom aan deze publicatie een chronologisch andere plaats geven. Dit argument wordt besproken in punt 4.2 hieronder.

4.1.3. Aangaande artikel 120 van de wet van 21 maart 1991 en/of artikel 23, §3, van de wet van 17 januari 2003

Of men de vertrouwelijkheid bekijkt vanuit het oogpunt van artikel 120 van de wet van 21 maart 1991 of vanuit dat van artikel 23, §3, van de wet van 17 januari 2003, vastgesteld moet worden dat Belgacom ten aanzien van de publieke versie van het rapport voor gescheiden rekeningen betreffende de jaren 2000 en 2001 geen claim tot vertrouwelijkheid kan doen gelden:

- Op het ogenblik waarop de oefening van het opstellen van de gescheiden rekeningen voor de jaren 2000 en 2001 opgestart werd was de regeling in verband met de vertrouwelijkheid van informatie die niet valt onder artikel 109, §2 van de wet van 21 maart 1991 (zie hierboven) in de Belgische wetgeving vastgelegd in artikel 120 van de wet van 21 maart 1991. Overeenkomstig dit artikel is de aan het Instituut verstrekte informatie vertrouwelijk. Het Instituut kan slechts van dit principe afwijken mits een

⁴ Zie www.irgis.anacom.pt (rubriek IRG documents, new adapted documents, PIB's accounting separation)

individuele gemotiveerde beslissing. De aan het Instituut verstrekte informatie mag slechts voor duidelijk omschreven doeleinden bekend worden gemaakt op een wijze die niet onverenigbaar is met deze doeleinden. Mede geteerd hierop moet die bekendmaking toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn. Bij gebrek aan overeenstemming aangaande het vertrouwelijke karakter van bepaalde informatie, hoort het Instituut de betrokkene alvorens eventueel de informatie openbaar te maken.

Artikel 120 specificereert dus dat van het algemene principe van vertrouwelijkheid kan worden afgeweken indien de informatie voor duidelijk omschreven doeleinden bekend wordt gemaakt en de betrokkene wordt gehoord alvorens eventueel de informatie openbaar te maken.

Over het feit dat de publicatie van de informatie van de gescheiden boekhouding wordt verricht met een duidelijk omschreven doel kan geen twijfel bestaan. De doelstellingen die met de publicatie worden beoogd worden immers duidelijk toegelicht in de Aanbeveling van de Commissie van 8 april 1998 (punt 7.6 van de Richtsnoeren), die het BIPT gerechtigd is te volgen daar waar de regelgever zich niet heeft uitgesproken, zoals in casu het geval is. De doelstellingen van de publicatie hebben betrekking op :

- het transparant maken van de verhouding tussen interconnectiekosten en interconnectieprijsen.
- transparantie verschaffen over de in rekening gebrachte interconnectiekosten die door de eigen 'retail' activiteiten van de exploitant worden betaald, en waarborgen dat er geen sprake was van ongerechtvaardigd onderscheid tussen de intern en extern geleverde interconnectiediensten
- bijdragen aan het tot stand brengen van vertrouwen in het interconnectiestelsel.

Ook het recht om gehoord te worden werd door het Instituut gerespecteerd. Al in de eerste brief van 27/02/2003 werd Belgacom immers verzocht de confidentiële gedeelten van het rapport betreffende de gescheiden boekhouding aan te duiden en te verantwoorden.

- Thans bepaalt artikel 23, §3, van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector het volgende:

“§ 3. Het instituut draagt zorg voor het bewaren van de vertrouwelijkheid van de gegevens die door bedrijven worden verstrekt en die door het bedrijf als vertrouwelijke ondernemings- en fabricagegegevens worden beschouwd in de zin van artikel 6, § 1, 7°, van de wet van 11 april 1994, betreffende de openbaarheid van bestuur.” (door ons onderlijnd)

Het BIPT stelt vast er in het PV van de vergadering BIPT- Bureau van Dijk - Belgacom van 18 maart 2003 overeenstemming bereikt werd over de elementen van het rapport voor gescheiden rekeningen betreffende de jaren 2000 en 2001 die voor publicatie geschikt waren.

De publicatie van een winst-en verliesrekening alsook het vast kapitaal van de verschillende investeringen en de valorisatie van de interne verrekeningen maakt deel uit van deze elementen.

In dergelijke omstandigheden kan de winst-en verliesrekening en de documenten die het vast kapitaal van de verschillende investeringen en de valorisatie van de interne verrekeningen van Belgacom beschrijven niet voorgesteld worden als gegevens die door Belgacom beschouwd worden als vertrouwelijk ondernemings- en fabricagegegevens.

Bovendien moet het als vertrouwelijk beschouwen van gegevens die door bedrijven aan het BIPT verstrekt worden gekaderd worden binnen de bepalingen van artikel 6, §1, 7° van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur.

Dit artikel schrijft voor dat *“het uit de aard van de zaak vertrouwelijk karakter van de gegevens die aan de overheid zijn meegedeeld”* in aanmerking kan komen voor de uitzondering op het algemere principe van de openbaarheid van bestuursdocumenten, vastgelegd in artikel 32 van de Grondwet.

Gegevens die dienen tot het transparant maken van de verhouding tussen interconnectiekosten en interconnectieprijzen, het verschaffen van transparantie over de in rekening gebrachte interconnectiekosten die door de eigen ‘retail’ activiteiten van de exploitant worden betaald, die waarborgen dat er geen sprake was van ongerechtvaardigd onderscheid tussen de intern en extern geleverde interconnectiediensten en die bijdragen aan het tot stand brengen van vertrouwen in het interconnectiestelsel (en die overigens door de betrokken exploitant als niet-vertrouwelijk beschouwd werden) kunnen niet als uit de aard van de zaak vertrouwelijk aangemerkt worden.

Tot slot moet het BIPT eveneens vaststellen dat Belgacom op geen enkele manier heeft bewezen dat de vooropgestelde te publiceren informatie van de gescheiden boekhouding vertrouwelijk is. Mogelijke negatieve gevolgen van het niet bewaren van de confidentialiteit ⁵ onder de vorm van wezenlijk commerciële en economische nadelen worden op geen enkel ogenblik door Belgacom concreet aangetoond, ook niet nadat Belgacom daartoe uitgenodigd werd bij brief van het Instituut van 20 februari 2004.

⁵ Zie punt 7.6 van de Richsnoeren,

4.2. Betreffende het verloop van de werkzaamheden in het kader van het voeren van een gescheiden boekhouding

Het BIPT is van oordeel dat de volgende commentaren op zijn plaats zijn betreffende de argumentatie die Belgacom meent te moeten naar voren schuiven betreffende het verloop van de werkzaamheden in het kader van het voeren van een gescheiden boekhouding :

Het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 verleent aan het BIPT de bevoegdheid een aantal boekhoudkundige principes zelf in te vullen. Dit is, zoals Belgacom zelf vermeldt met de verwijzing naar artikel 2 § 5 van het KB, het geval voor de valorisatie van de interne verrekeningen. Het BIPT wenst te preciseren dat deze bevoegdheid echter veel ruimer is gelet op de andere plaatsen in het KB waar deze bevoegdheid tot invulling van de boekhoudkundige principes is voorzien (zie bv. in artikel 2 § 2 : *het kostenberekeningssysteem van de organisaties met een sterke positie op de markt voor openbare vaste telefoonnetwerken is voldoende gedetailleerd om de kosten aan gesplitste netwerkcomponenten te kunnen toewijzen volgens de aanwijzingen van het Instituut.*)

In verband met de eerste stap stelt Belgacom dat de methodologie van Belgacom voor de kostenberekeningssystemen en voor de productie van de gescheiden rekeningen niet officieel door het Instituut is goedgekeurd.

Het Instituut merkt op dat een dergelijke officiële goedkeuring niet voorzien is in de wet of in het uitvoeringsKB van 4 oktober 1999: het BIPT bezit de mogelijkheid om bepaalde nadere regels in relatie tot het voeren van een gescheiden boekhouding te bepalen maar een algemene voorafgaandelijke goedkeuring van de door Belgacom te gebruiken methodologie is niet vereist.

Wat betreft de uitwerking van de nadere regels - wat overeenstemt met de invulling van de boekhoudkundige beginselen van het KB van 4 oktober 1999 - merkt het Instituut bovendien op dat de regels voor de boekhoudkundige jaren 2000 en 2001 voor Belgacom bekend waren voor de aanvang van de werkzaamheden betreffende deze jaren , aangezien deze vervat zitten in het geïnformatiseerde model voor gescheiden boekhouding van 1998 dat aan Belgacom reeds in april 2001 werd overgemaakt.

Eventuele nieuwe vereisten werden uitgewerkt in samenwerking met Belgacom (vb WACC) of werden verschoven naar een latere periode rekening houdend met de benodigde tijd om ze te implementeren.

Het BIPT besluit bijgevolg dat stap 1 correct werd uitgevoerd.

- 2) Stap 2 vereist geen commentaar
- 3) Stap 3 vereist geen commentaar
- 4) Stap 4 bestaat volgens Belgacom uit de publicatie van een conformiteitverklaring door het BIPT. Deze publicatie gaan de stappen 5 en 6, met name de publicatie van informatie door Belgacom, vooraf.

Het Instituut stelt echter vast dat de wetgeving geen uitdrukkelijke bepalingen voorziet betreffende de chronologie van de verschillende stappen in een proces van gescheiden boekhouding.

Wel stelt het BIPT vast dat artikel 109, §2, tweede lid, van de wet van 21 maart 1991 als volgt is geformuleerd:

“Het Instituut controleert de naleving van de boekhoudkundige principes die zijn vastgesteld in het koninklijk besluit bedoeld in het vorige lid. Elk jaar wordt een overeenstemmingsverklaring gepubliceerd.”

Gelet op deze formulering, waarbij het Instituut eerst controleert en er vervolgens een overeenstemmingsverklaring wordt gepubliceerd, is het logisch dat het Instituut eerst controleert of de betrokken onderneming onder meer voldaan heeft aan haar verplichting onder artikel 2, §5, van het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 vooraleer een overeenstemmingsverklaring gepubliceerd wordt.

Vervolgens heeft het naar het oordeel van het Instituut in het licht van het creëren van meer transparantie en het bijdragen aan het tot stand brengen van vertrouwen in het interconnectiestelsel meer zin een publieke overeenstemmingsverklaring te publiceren, nadat andere geïnteresseerde personen of bedrijven aan de hand van de gepubliceerde niet-vertrouwelijke rekeningen (art. 2, §5, van het KB van 4 oktober 1999) en van de gepubliceerde informatie aangaande de boekhoudkundige systemen van Belgacom (art. 2, §6, van het KB) desgevallend hun mening over deze documenten hebben kunnen geven.

Het feit dat BIPT nog geen conformiteitverklaring heeft gepubliceerd staat een publicatie van de niet-vertrouwelijke financiële informatie van Belgacom dan ook niet in de weg.

Aangezien de conformiteitverklaring van het Instituut zich bovendien baseert op de verklaring van de auditeur die door het BIPT is goedgekeurd en aldus door het Instituut is gemachtigd om de overeenstemming met het kostenberekeningsstelsel (de boekhoudkundige beginselen zijn hier impliciet inbegrepen) te verifiëren, is het gerechtvaardigd dat de publicatie van het conformiteitscertificaat van het BIPT (die een soort finale beoordeling van het ganse proces van het voeren van gescheiden rekeningen omvat) plaats vindt na de publicatie van de informatie door Belgacom.

De geldigheid van deze werkwijze werd door het consultbureau Arthur Andersen in 2002 bevestigd naar aanleiding van het contact dat het Instituut met hen had betreffende een studie ivm de implementatie van cost accounting methodologieën en gescheiden boekhouding van SMP operatoren die werd uitgevoerd voor DG Information Society van de Europese Commissie.

4.3. Samenvattend

Samengevat stelt het BIPT vast dat :

- 1) Belgacom de publicatie van een winst-en verliesrekening alsook het vast kapitaal van de verschillende investeringen en de valorisatie van de interne verrekeningen in haar schrijven van 1 maart 2004 en de publicatie van informatie aangaande de boekhoudkundige systemen op zich niet betwist.
- 2) de koppeling door Belgacom van de publicatie van die informatie aan de voorafgaandelijke publicatie van een conformiteitverklaring door het BIPT geen steun vindt in het regelgevend kader.
- 3) de artikelen betreffende het vertrouwelijke karakter van de informatie die aan het Instituut wordt verstrekt door het BIPT werden gerespecteerd.
- 4) Belgacom niet heeft aangetoond dat de informatie aangaande de gescheiden boekhouding waarvan de publicatie op 18 maart 2003 werd overeengekomen commercieel vertrouwelijk is.

5. Besluit

Gelet op wat voorafgaat en na behoorlijk rekening gehouden te hebben met het standpunt van Belgacom, zoals uitgedrukt in haar briefwisseling en/of in de werkvergaderingen met het Instituut, besluit de Raad dat Belgacom verplicht is om de publieke versie van het rapport voor gescheiden rekeningen betreffende de jaren 2000 en 2001 te publiceren op de Belgacom website in de vorm zoals vastgelegd in het PV van de vergadering van 18 maart 2003. Dit PV wordt hierna letterlijk hernomen :

"1. Contenu des publications relatives aux exercices de separation comptable 2000 et 2001 sur le site de Belgacom

"L'IBPT/BvD et Belgacom ont convenu des points à traiter dans la publication 'séparation comptable' sur le site de Belgacom pour les années 2000 et 2001. Ces points sont les suivants :

1. *Organigramme de Belgacom . Cet organigramme peut être repris de la description du modèle top-down 2000*
2. *Définition des activités pour lesquels BGC est tenu de réaliser des comptes séparés. Belgacom peut se baser sur la définition donnée au point 2. du rapport 'Regulatory accounts 2000' à condition d'y apporter les modifications suivantes :
nouvelle définition de la branche d'activité 'accès local' afin d'y considérer les coûts de maintenance
description des services autres que la téléphonie vocale, les lignes louées et l'interconnexion et couverts par les quatre branches d'activités. Le travail consiste à*

allouer chacun des services mentionnés à la table 0 du modèle de séparation comptable dans une des quatre branches d'activités.

3. *Rapprochement des comptes séparés et de la comptabilité légale. Ce point se basera sur le point 7.1. du rapport 'Regulatory accounts 2000'*
4. *Description succincte des principes et méthodologies utilisés pour réaliser la séparation comptable. En référence à la recommandation européenne C (98) 960, ceci revient à décrire :
les règles comptables utilisées pour l'élaboration des comptes
la base sur laquelle les coûts non imputables ont été ventilés entre les différents comptes
les méthodes d'imputation des coûts utilisées pour dresser les comptes séparés. Ces informations doivent être suffisamment détaillées pour permettre d'établir clairement la relation entre les coûts et les redevances d'interconnexion.*

Belgacom se basera sur la description donnée aux points 7, 8 et 9 du rapport 'Regulatory accounts 2000', compte tenu de l'information considérée comme non confidentielle et présentée au point 2 ci-après.

En particulier, Belgacom expliquera le traitement des coûts spécifiques d'interconnexion, des management costs, y compris les coûts PBS et PTS.

5. *Méthode de valorisation des actifs : HCA. Pour 2000, Belgacom mentionnera l'évolution prévue pour 2001, à savoir valorisation de certains actifs en CCA, avec mention des actifs concernés par la réévaluation.*
6. *Méthodologie utilisée pour la rémunération du capital et valeur du WACC. Cette méthodologie peut être reprise de la description du modèle top-down, en mentionnant qu'il s'agit du modèle pour le Brio 2002 et en indiquant que la même valeur moyenne du WACC a été considérée pour tous les services.*
7. *Présentation des comptes de résultats pour les 4 blocs d'activités, selon le modèle proposé par la Commission. Au sein des 4 branches d'activités, des comptes de résultats doivent apparaître pour les services d'interconnexion, de téléphonie vocale et des lignes louées.*
8. *Présentation d'une matrice des transferts, synthétisant les redevances de transfert totales entre les différents comptes. Ici aussi, cette matrice doit tenir compte de la modification apportée à la définition de l'accès local et présenter les transferts 'complets' de la branche d'activité 'accès local' vers 'vente au détail'.*
9. *Présentation des coûts unitaires des composants du réseau. Ces coûts unitaires sont en BEF/(routing factors*erlangs) en 2000 et en Euros/min en 2001.*

L'ensemble de ces points seront également listés sur le site de l'IBPT et un lien vers le site de Belgacom permettra d'accéder à la description complète.

En outre, L'IBPT prévoit de publier sur son site :

10. Une définition du rôle de Belgacom, de l'IBPT et son consultant et de l'auditeur financier afin de réaliser/vérifier la séparation comptable

11. L'attestation de conformité des tarifs de Belgacom pour la téléphonie vocale pour les années 2000 et 2001.

2. Modifications à apporter au rapport regulatory accounts 2000

Afin d'être cohérent avec l'information retenue pour publication, Belgacom doit apporter les modifications suivantes à son rapport 'Regulatory accounts 2000' :

Point 2. Format of Belgacom SA Separate Accounts

- *modification de la définition de la branche d'activité 'accès local'. Cette définition doit aussi être modifiée aux autres endroits du rapport où elle est reprise (notamment au point 7.IX.)*
- *intégration de la liste des services couverts par les quatre branches d'activités. La liste à considérer est celle donnée pour les recettes au tableau 0 du modèle de séparation comptable*

Point 3. Principles and methodologies used for setting up the separate accounts.

Un bloc avec les 'directly attributable costs' doit être ajouté au schéma présenté sur cette page.

Point 4. Independent audit

Mention, au sous point 3, que les 'network services' font référence aux blocs ONP.

Point 5. Belgacom SA Separate Accounts 2000 and statement of responsibility

- *modification de l'intitulé de recettes 'turnover from retail business' en 'turnover from retail and other businesses' pour les comptes de résultats globaux des quatre branches qu'activités et les comptes de résultats de la branche d'activité 'réseau général'.*
- *pour les tableaux globaux, ajout d'une note expliquant les coûts couverts par l'intitulé 'ABC costs'. Cette note revient à reprendre la note (7) mentionnée pour les comptes de résultats de chaque branche d'activité*
- *pour les tableaux globaux, ajout d'une note sous le tableau indiquant qu'une partie des ABC costs de l'activité 'vente au détail' concerne la branche d'activité 'accès local' et que le montant indiqué est donc surestimé: identification des coûts et des montants concernés et calcul des ABC costs relatifs à l'accès local. En parallèle, indication que les coûts transférés de la branche d'activité 'accès local' vers la branche d'activité 'vente au détail' sont sous-estimés car une partie des coûts de l'accès local sont directement alloués vers les services retail. Partout où cette remarque est d'application, Belgacom renverra vers cette note. Ceci concerne a priori les comptes de résultats de la branche d'activité 'accès local', les comptes de résultats de la branche d'activité 'vente au détail' et la matrice des transferts.*

Point 7. Process used to develop the Separate Accounts, sous-point IX.

Ajout d'un tableau présentant les coûts unitaires des composants du réseau

3. Contenu du rapport regulatory accounts 2000 de Belgacom considéré comme non - confidentiel

L'IBPT/BvD et Belgacom ont parcouru ensemble chaque page du rapport 'Regulatory accounts 2000'. Les éléments du rapport considérés comme non confidentiels sont les suivants :

- 1. Introduction : tout le texte*
- 2. Format of Belgacom SA Separate Accounts : tout le texte, y compris les modifications encore à apporter (voir plus haut)*
- 3. Principles and methodologies used for setting up the separate accounts : tout le texte, y compris les modifications encore à apporter (voir plus haut)*
- 4. Independent audit : tout le texte, y compris les modifications encore à apporter (voir plus haut)*
- 5. Belgacom SA Separate Accounts 2000 and statement of responsibility. Etant donné que ces tableaux correspondent à ce qui est demandé par la recommandation européenne C(98)960, ils sont considérés comme non confidentiels, y compris les modifications encore à apporter (voir plus haut)*
- 6. Explanatory notes : l'aspect confidentiel de ces notes n'a pas été traité en réunion. L'avis de l'IBPT est que l'ensemble du texte est non confidentiel, sauf pour la note (5) où les chiffres sont confidentiels.*
- 7. Process used to develop the separate accounts: l'ensemble du texte est non confidentiel, à l'exception des chiffres faisant référence aux coûts mentionnés dans les tables et des pourcentages d'allocation des coûts. La nature des coûts et des processus mentionnés au sous-point VI. Breakdown ABC cost, la liste des blocs ONP au sous-point VIII, la liste des blocs ONP alloués à la branche d'activité 'accès local' et à la branche d'activité 'réseau général' et la table IXd Usage factors Network layers and Erlang sont considérées comme non confidentiels. Le tableau donnant le coût unitaire des composants du réseau, encore à ajouter dans le rapport, sera également non confidentiel. Enfin, Belgacom résumera en un texte plus global et non confidentiel, l'allocation des coûts primaires et de management présentée au sous-point XI. Allocation of primary and management costs to product groups.*
- 8. Complementary information on Belgacom's 'Building Block Costing' methodology : tout le texte*
- 9. Complementary information on Belgacom's 'Activity Based Costing' methodology : tout le texte"*

De publieke versie van het rapport over de gescheiden boekhouding dient te worden gepubliceerd op de website van Belgacom tegen uiterlijk vrijdag 23 april 2004.

M. VAN BELLINGHEN

Lid van de Raad

G. DENEFF

Lid van de Raad

C. RUTTEN

Lid van de Raad

E. VAN HEESVELDE

Voorzitter van de Raad